

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/211/2022
Identifikačné číslo spisu:	4620200218
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4620200218.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu B. M., bytom O. W., L. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Váľentom, Partizánske, Jesenského 232, proti žalovanej GEODIS TRANS SLOVAKIA s.r.o., Nitra, Bratislavská 15, IČO: 36 263 044, zastúpenej spoločnosťou JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Nitra, Štúrova 13, IČO: 47 249 650, o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5Cpr/1/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. apríla 2022 sp. zn. 8CoPr/2/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. apríla 2022 sp. zn. 8CoPr/2/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 14. decembra 2020 č. k. 5Cpr/1/2020-103 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovanou žalobcovi listom z 27. novembra 2019, doručeným žalobcovi dňa 3. decembra 2019, je neplatné (I. výrok) a zároveň žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.032,- eur brutto spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 624,- eur od 1. apríla 2020 do zaplatenia, zo sumy 624,- eur od 1. mája 2020 do zaplatenia, zo sumy 696,- eur 1. júna 2020 do zaplatenia, zo sumy 696,- eur od 1. júla 2020 do zaplatenia, zo sumy 696,- eur od 1. augusta 2020 do zaplatenia, zo sumy 696,- eur od 1. septembra 2020 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (II. výrok). O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok).

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že pracovný pomer medzi stranami sporu bol založený pracovnou zmluvou z 13. februára 2015, na základe ktorej žalobca vykonával u žalovanej

pracovnú pozíciu vodiča medzinárodnej kamiónovej dopravy. Žalobca na pracovnej ceste vo Francúzsku dňa 14. septembra 2015 utrpel pracovný úraz, v dôsledku ktorého bol práceneschopný do 18. septembra 2016. Dňa 21. septembra 2016 žalobca zaslal žalovanej e-mailom i poštou listinu označenú ako lekársky posudok, vypracovaný toho istého dňa, na podklade ktorého listom zo 7. októbra 2016 žiadal žalovanú o preradenie na inú, pre neho vhodnú prácu. Žalovaná následne listom z 11. októbra 2016 oznámila žalobcovi, že vzhľadom na absenciu zákonom požadovaných náležitostí vzťahujúcich sa na obsah lekárskeho posudku uplatniteľného pre pracovnoprávne účely, nevzniká povinnosť preradiť žalobcu na inú prácu. Žalobca preto listom z 2. novembra 2016 opätovne žiadal žalovanú o preradenie na inú vhodnú prácu s tým, že žalovanej zaslal dodatok k už skôr doručenému lekárskeму posudku a v prípade, že žalovaná nevyhovie jeho žiadosti zároveň požadoval, aby s ním rozviazala pracovný pomer podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“ alebo „ZP“). Listom z 13. januára 2017 žalovaná oznámila žalobcovi, že predložené listiny označené ako lekársky posudok a doplnenie lekárskeho posudku z 21. septembra 2016 nemožno považovať za lekársky posudok, čo sa týka formy aj obsahu, a preto nie je možné žalobcu preradiť na inú, pre neho vhodnú prácu. Žalovaná tiež uviedla, že žalobcovi dňa 18. septembra 2016 skončila dočasná práceneschopnosť a keďže nenastúpil do práce, jedná sa z jeho strany o neospravedlnené zameškanie pracovnej zmeny, preto mu nevzniká ani nárok na vyplatenie mzdy či jej náhrady.

1.2. Prvoinštančný súd mal za preukázané, že žalobca dňa 3. decembra 2019 obdržal od žalovanej list z 27. novembra 2019 označený ako „Okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce“, v ktorej žalobcovi bolo oznámené, že žalovaná ako zamestnávateľ s ním okamžite ruší pracovný pomer z dôvodu opakovaného závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktoré má spočívať v skutočnosti, že v období od 1. novembra 2016 až do okamžitého skončenia pracovného pomeru vôbec nenastúpil do práce, pričom neprítomnosť v práci pokladá žalovaná za žalobcom zavinenú, bezdôvodnú a neospravedlnenú absenciu v práci. Listom z 27. januára 2020, označenom ako „Neplatné okamžité skončenie pracovného pomeru“, žalobca oznámil žalovanej, že i napriek listu z 27. novembra 2019, doručenému dňa 3. decembra 2019, naďalej trvá na tom, aby ho žalovaná zamestnávala.

1.3. Vychádzajúc z § 55 ods. 2 písm. a/, § 68 ods. 1 písm. b/, § 69 ods. 1 písm. a/, § 77 ZP, ako aj § 16 ods. 1 písm. a/, ods. 2, 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko zdravotný stav žalobcu ako zamestnanca žalovanej bol v predložennom lekárskom posudku z 21. septembra 2016 objektívne zistený a konkrétne vyjadrený, a preto mal tento lekársky posudok za následok, že žalovaná bola povinná preradiť žalobcu na inú prácu a bol právne významný z pohľadu uplatneného právneho nároku žalobcu v predmetnom spore. Keďže žalovaná žalobcu na základe žiadosti z 21. septembra 2016 nepreradila na inú, pre neho vhodnú prácu i napriek tomu, že podľa lekárskeho posudku dlhodobo stratil spôsobilosť naďalej vykonávať doterajšiu prácu a ani s ním z tohto dôvodu neskončila pracovný pomer, žalobca nie je povinný túto prácu vykonávať (žalobca je oprávnený odmietnuť ďalší výkon práce) a jeho neprítomnosť v práci nie je možné považovať za opakované závažné porušenie pracovnej disciplíny, keďže sa jedná o prekážku v práci na strane zamestnávateľa, a preto žalovaná nebola oprávnená okamžite skončiť pracovný pomer so žalobcom podľa § 68 ods. 1 písm. b/ ZP. Aplikujúc ustanovenia § 79 ods. 1, § 134 ods. 1, 2, 3 a § 142 ods. 3 ZP súd prvej inštancie rozhodol, že do času, kým žalovaná nepreradí žalobcu na inú vhodnú prácu, resp. s ním neskončí pracovný pomer výpoveďou v zmysle § 63 ods. 1 písm. c/ ZP, patrí žalobcovi náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku, ako aj úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, určené vo výroku II. predmetného rozhodnutia.

1.4. Súd prvej inštancie poukázal aj na konanie vedené na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5Cpr/7/2017, ktoré sa týka tých istých strán sporu a zaplatenia náhrady mzdy pred okamžitým skončením pracovného pomeru z 27. novembra 2019, v rámci ktorého Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) skonštatoval, že žalobcom predložený lekársky posudok z 21. septembra 2016 mal za následok, že žalovanej vznikla povinnosť preradiť žalobcu na inú prácu a zároveň bol právne významný v danej veci z pohľadu uplatneného právneho nároku žalobcu. Predmetný lekársky posudok podľa svojho obsahu nepredstavuje lekársku správu, ani všeobecné odporúčajúce konštatovanie lekára, ale naopak predstavuje lekársky posudok vydaný v súlade s ustanovením § 16 písm. a/ zákona č. 576/2004 Z. z., ktorý je výsledkom posúdenia zdravotnej spôsobilosti žalobcu na prácu, keďže deklaruje dlhodobú

stratu zdravotnej spôsobilosti žalobcu pre výkon dojednaného druhu práce. Pričom Zákonník práce formálne a obsahové náležitosti posudku neupravuje, a preto právnym predpisom upravujúcim lekárske posudky je zákon č. 576/2004 Z. z.

1.5. Ďalej uviedol, že v danom prípade nebol zákonný dôvod predmetný posudok vypracovaný na pracovnoprávne účely preradenia zamestnanca na inú prácu v zmysle § 55 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce posudzovať podľa § 30f ods. 1 až 3 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) v spojení s prílohou 3c uvedeného zákona, ktorý kategorizuje práce do štyroch skupín podľa ich zdravotného rizika, na základe čoho následne upravuje rozdielne povinnosti zamestnávateľa v súvislosti s posudzovaním zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na konkrétnu činnosť pred vznikom pracovného pomeru, ako aj počas trvania pracovného pomeru v intervaloch určených zákonom č. 355/2007 Z. z. (jedná sa o lekárske posudky preukazujúce spôsobilosť danej osoby na konkrétny druh činnosti). Prvoinštančný súd zdôraznil, že sa nevylučuje použitie na účely preradenia na inú prácu podľa § 55 ods. 2 Zákonníka ako relevantného podkladu i lekárskeho posudku vydaného podľa § 30f ods. 1 až 3 zákona č. 355/2007 Z. z. a prílohy 3c tohto zákona, ktorý je v súlade s ustanovením § 16 písm. a/ zákona č. 576/2004 Z. z.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 21. apríla 2022 č. k. 8CoPr/2/2021-166 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (výrok I.) a žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (výrok II.). V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, ako i jeho právnym posúdením veci a obmedzil sa na skonštatovanie správnosti jeho rozhodnutia v rozsahu žalovaným namietaných odvolacích dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP).

2.1. Odvolací súd vo vzťahu k námietke nekvalifikovanosti predloženého lekárskeho posudku na pracovnoprávne účely odkázal zhodne so súdom prvej inštancie na právny názor Krajského súdu v Nitre prezentovaný v konaní vedenom pod sp. zn. 8CoPr/3/2018, ktoré sa týkalo totožných sporových strán s podstatou rovnakým skutkovým základom, keďže jeho predmetom bol nárok žalobcu na náhradu mzdy pred okamžitým skončením pracovného pomeru zo strany žalovanej. Upríamil pozornosť aj na absenciu námietky žalovanej ohľadom subjektu oprávneného vydať posudzovaný lekárske posudok v spore vedenom pod sp. zn. 8CoPr/3/2018, z dôvodu ktorej uvedený obsah námietky nebol doposiaľ súdmi nižšej inštancie riešený.

2.2. V súvislosti s námietkou žalovanej zameranou na odlišnosť subjektu oprávneného vyhotoviť žalobcom uplatnený lekárske posudok, na ktorú súd prvej inštancie neprihliadol z dôvodu jej oneskoreného uplatnenia, t. j. počas záverečnej reči, odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal dôvodnosťou ani včasnosťou uplatnenia tejto námietky, čo však už nie je v kompetencii odvolacieho súdu vyhodnocovať dodatočne, pričom je podstatné uviesť, že uvedená námietka bola uskutočnená v rámci zásad o zákonnej koncentrácii konania podľa § 153 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), teda do skončenia dokazovania, teda z pohľadu odvolacieho súdu, bola uskutočnená včas a je potrebné na ňu reagovať. Keďže žalobca v rámci vyjadrenia k odvolaniu tiež namietal, že z dôvodu neprihliadnutia na predmetnú námietku žalovanej nemal možnosť sa bez svojej viny k nej vyjadriť v konaní pred súdom prvej inštancie, odvolací súd preto akceptoval žalobcom predložené potvrdenie v odvolacom konaní preukazujúce, že MUDr. W. O. bol ošetrojúcim lekárom žalobcu ku dňu vyhotovenia lekárskeho posudku z 21. septembra 2016. Ďalej zdôraznil, že zákon č. 576/2004 Z. z. výslovne uvádza, že ošetrojúcim lekárom môže byť tak všeobecný lekár, ako aj špecializovaný lekár, a preto námietku žalovanej, že lekárske posudok nebol vyhotovený oprávneným subjektom ošetrojúcim lekárom všeobecným lekárom žalobcu i s poukazom na žalovanou sa odvolávajúce rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/150/2005, považoval za nedôvodnú a zastáva názor, že lekárske posudok z 21. septembra 2016 bol vyhotovený oprávneným subjektom.

2.3. Odvolací súd k námietke objektívneho nevyjadrenia zdravotného stavu zamestnanca bez pochybnosti tak, aby nebol prípustný iný odborný záver, poukazujúcej na rozdielnosť záverov vyplývajúcich z listiny z 21. septembra 2016 a listiny vypracovanej Sociálnou poisťovňou z 28. júna 2016, tiež uviedol, že lekárske posudkové činnosť upravená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom

poistení v znení neskorších predpisov sa týka výlučne sociálneho poistenia (nemocenské, dôchodkového a úrazového), pričom v zmysle tejto zákonnej úpravy posudkový lekár sociálneho poistenia vykonáva kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom z hľadiska účelného vynakladania prostriedkov na nemocenské a pri kontrolných lekárskech prehliadkach posudzuje pracovnú schopnosť poistenca len na účely sociálneho poistenia. Posudkový lekár na účely pracovnoprávných vzťahov nevydáva lekárske posudky o spôsobilosti zamestnanca na prácu a potrebe preradenia zamestnanca na inú prácu, a preto akékoľvek závery vyplývajúce z listiny vyhotovenej Sociálnou poisťovňou dňa 28. júna 2016 nie sú pre rozhodnutie vo veci právne významné, ani nie je možné na ne v tomto konaní prihladať, a preto jediným právne relevantným dôkazom preukazujúcim spôsobilosť zamestnanca na prácu bol lekárske posudok vystavený MUDr. W. O. zo dňa 21.9.2016, z ktorého vyplýva jednoznačný záver, že žalobca dlhodobo stratil spôsobilosť vykonávať doterajšiu prácu z dôvodu pracovného úrazu zo 14. septembra 2016.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu sa javí ako arbitrárne, nakoľko odvolací súd dostatočne a presvedčivo neodôvodnil závery, ktoré ho viedli k absolútnemu odmietnutiu aplikácie zákona č. 355/2007 Z. z. a uprednostneniu aplikácie ňou namietaného zákona č. 576/2004 Z. z.

3.2. Podľa dovolateľky súdy nižšej inštancie nesprávne postupovali pri hodnotení vykonaného dokazovania, keď nezohľadnili všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo a nesprávne interpretovali i požiadavku objektívne zisteného a konkrétne vyjadreného záveru, ktorý má lekárske posudok pre pracovnoprávne účely obsahovať. Podľa názoru dovolateľky odvolací súd po procesnej stránke pochybil aj v otázke prípustnosti dôkazu žalobcu dodatočne preukazujúceho skutočnosť, že predložený dokument z 21. septembra 2016, považovaný súdmi nižšej inštancie za lekárske posudok pre pracovnoprávne účely, vydala na to oprávnená osoba, na ktorého absenciu poukázala v rámci odvolania podaného voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie, s ktorou námietkou (námietkou, ktorý subjekt je oprávnený vydať predmetný lekárske posudok) sa vôbec nezaoberal. Táto skutočnosť má zásadný význam, keďže sa predpokladá, že táto osoba vedie zdravotnú dokumentáciu posudzovanej osoby, ktorá okrem iného obsahuje i údaje o priebehu a výsledkoch vykonaných vyšetrení, liečby či o jej dočasnej práceneschopnosti, prípadne informácie o iných dôležitých okolnostiach súvisiacich so zdravotným stavom tejto osoby. V nadväznosti na žalobcom dodatočne predložený a odvolacím súdom akceptovaný listinný dôkaz dovolateľka zdôraznila, že strana sporu, ktorá riadny opravný prostriedok nepodala, môže v zmysle § 366 CSP nové prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli použité v konaní pred prvoinštančným súdom uplatniť len v prípade, že nimi reaguje na nové prostriedky procesného útoku či obrany uplatnené protistranou v odvolacom konaní. Keďže žalobca nebol odvolateľom, dodatočne predložený dôkaz nebol reakciou na nové prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany žalovanej strany v podanom odvolaní a súčasne neboli v danom prípade splnené ani podmienky upravené v § 366 písm. d/ CSP, čím podľa názoru dovolateľky odvolací súd akceptovaním takto uplatneného dôkazu porušil zásadu rovnosti strán sporu až v takej miere, že bolo porušené právo dovolateľky na spravodlivý proces.

3.3. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka vymedzila právnu otázku: „aký právny predpis je potrebné aplikovať pre účely definovania pojmu „lekársky posudok“ pre pracovnoprávne účely, keď legálna definícia tohto pojmu absentuje v Zákonníku práce ako právnom predpise, ktorý sa primárne použije na právny vzťah medzi stranami sporu“. K vymedzenej otázke dovolateľka uviedla, že na základe voľby relevantného právneho predpisu sa následne skúmajú náležitosti jednotlivých dokumentov predkladaných žalobcom za účelom vyhodnotenia, či niektorý z týchto dokumentov je spôsobilý vyvolať následky predpokladané § 55 ods. 2 písm. a/ ZP, teda či ako zamestnávateľovi jej vznikla povinnosť preradiť žalobcu ako zamestnanca, na inú pre neho vhodnú prácu alebo takáto povinnosť jej nevznikla a neúčastť žalobcu v práci je preto potrebné považovať za neospravedlnené absencie, ktoré zakladajú dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru v zmysle § 68 ods. 1 písm. b/ ZP, v dôsledku čoho mu nebola povinná vyplácať mzdu, ktorá by mu inak za vykonanú prácu prislúchala. Podľa dovolateľky nemožno súhlasiť s názorom súdov nižšej inštancie, že na vyhodnotenie kvalifikovanosti lekárskeho posudku na pracovnoprávne účely je potrebné pri absencii

úpravy v Zákonníku práce aplikovať zákon č. 576/2004 Z. z., upravujúci stručnejšiu definíciu jeho pojmu, ktorý interpretovali tak, že lekárske posudky pre pracovnoprávne účely je de facto akýkoľvek dokument vydaný ošetrovateľom, v ktorom je gramaticky jasne a konkrétne vyjadrená dlhodobá strata spôsobilosti zamestnanca zo zdravotného hľadiska, vykonávať svoju prácu. Poukázala, že v danom prípade je nevyhnutné aplikovať úpravu zákona č. 355/2007 Z. z., a to z dôvodu, že obsahuje detailnejšiu definíciu lekárskeho posudku pre pracovnoprávne účely poskytujúcu presnejšie odpovede na otázky ohľadom jeho obsahu a formy, pričom ani jeden žalobcom predložený dokument nespĺňa kritériá kladené pre lekárske posudky týmto zákonom.

3.4. Dovolateľka navrhla zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne žiadala zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že podanú žalobu v celom rozsahu zamietne a zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

3.5. Dovolateľka podala i návrh na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku. Tento návrh odôvodnila tým, že v súčasnosti medzi totožnými stranami sporu prebieha na Okresnom súde Topoľčany konanie vedené pod sp. zn. 11Cpr/8/2020, ktoré bolo prerušené do právoplatného skončenia predmetného dovolaním napadnutého konania a konania vedeného pod sp. zn. 5Cpr/7/2017, pričom je podľa jej názoru nepochybné, že pokračovať v prerušenom konaní pod sp. zn. 11Cpr/8/2020 je predčasné z dôvodu, že dovolací súd sa má v danom prípade zaoberať právnou otázkou, od vyriešenia ktorej sú závislé aj ďalšie dovolateľom označené konania vedené na Okresnom súde Topoľčany.

4. Žalobca sa k doručenému dovolaniu žalovanej nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje najskôr z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko,

Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

12. Práve priblížený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerešpektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom strany na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

13. K práve uvedenému sa v odvolacích konaniach pridružuje i faktor umožnenia odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch síce stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď spätosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie

súdu prvej inštancie (t. j. či v prípadnom dovolacom konaní obstoí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinštančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. Ak ale o takýto prípad (nedoplniteľnosti) nepôjde, z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bude mať význam ako udržateľnosť dopĺňujúcej argumentácie tohto súdu samej osebe, tak i to, či sa doplnenie nedostane do takého rozporu s argumentáciou súdu prvej inštancie, označenou odvolacím súdom za akceptovanú v plnom rozsahu, pri ktorého existencii by už reálne o splnení podmienok § 387 ods. 2 CSP nemožno hovoriť (ale do úvahy by prichádzala len možnosť, že správnou môže byť nanajvýš - pokiaľ vôbec - argumentácia len jedného z oboch nižších súdov).

14. V danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správny právny záver a v plnom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom sa vyslovil, že nepovažuje vo svojom rozhodnutí za nutné v súlade s § 387 ods. 2 CSP opakovať tie isté podstatné dôvody, ktoré sú obsiahnuté v preskúmanom rozhodnutí, vrátane citácií právnych predpisov vzťahujúcich sa na posudzovaný prípad. Využívajúc postup podľa § 387 ods. 2 CSP sa odvolací súd obmedzil na skonštatovanie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a súčasne využil možnosť doplniť jeho dôvody na podporu jeho argumentácie, reagujúc pritom na z jeho pohľadu podstatné odvolacie argumenty.

15. Oba nižšie súdy pritom nezaujali presvedčivé stanovisko k zásadnej argumentácii žalovaného, premietnutej aj do tej odvolacej, a to ktorá z listín postupne súdu predkladaných žalobcom je kvalifikovaným znaleckým posudkom na pracovnoprávne účely zakladajúci vznik povinnosti zamestnávateľa podľa § 55 ods. 2 Zákonníka práce (žalobca predložil súdu listinu zo dňa 21.9.2016 označenú ako „Lekárska správa“ vyhotovená spoločnosťou CHIRSON, s. r. o., následne listinu zo dňa 28.6.2016 tiež označenú ako „Lekárska správa“ vyhotovenú sociálnou poisťovňou), či ju vydala nato oprávnená osoba (podľa žalovaného ňou má byť všeobecný lekár zamestnanca) a predovšetkým aké náležitosti má obsahovať znalecký posudok kvalifikovaný na pracovnoprávne účely pri absencii príslušnej právnej úpravy obsiahnutej v zákonníku práce, keď žalovaný preferoval aplikovať na vec príslušné ustanovenia zákona č. 355/2007 Z. z. upravujúce náležitosti znaleckého posudku.

16. Z odôvodnení rozsudkov oboch súdov zhodne vyplýva, že na Okresnom súde v Topoľčanoch žalobca viedol proti žalovanej aj ďalšie konanie pod sp. zn. 5Cpr/7/2017, v ktorom konaní sa domáha zaplatenia náhrady mzdy aj za iné obdobie, v ktorom konaní bol žalobca úspešný. Oba súdy v dôvodoch zhodne odkázali na konkretizované rozhodnutia vydané v uvedenom súdnom konaní, z ktorých útržkovitých dôvodov bez právne kvalifikačnej úvahy vzťahujúcej sa na danú prejednávajúcu vec automaticky vychádzali (bod 37, 38 a 39 rozsudku súdu prvej inštancie a bod 13 odvolacieho rozsudku).

17. Podľa najvyššieho súdu ide o nepreskúmateľný rozsudok, ak súd v odôvodnení jeho písomného vyhotovenia v rámci právneho posúdenia iba odkáže na rozhodnutie vydané v inej právnej veci, bez toho aby v ňom konzistentne na ním prejednávajúcu vec aspoň stručne vyložil svoju vlastnú právnu kvalifikačnú úvahu tak, aby bolo zrejmé, ktoré konkrétne pravidlo chovania a z akého dôvodu bolo na ním zistený skutkový stav použité.

18. Takýto záver je možné urobiť i v tomto prípade, lebo odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku nesprostredkoval žiadnu právne kvalifikačnú úvahu, z ktorej by bolo zrejmé, okrem ním uskutočneného odkazu „na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre vo veci vedenej pod sp. zn. 8CoPr/3/2018, rovnakých strán sporu, ktorá mala mať v podstate rovnaký skutkový základ a ktorej predmetom bol nárok žalobcu na náhradu mzdy pred okamžitým skončením pracovného pomeru v bodoch 19 až 24“, v dôsledku akej úvahy pristúpil k záveru, že žalobca predložil súdu lekárskeho posudok kvalifikovaný na pracovnoprávne

účely zakladajúci žalovanej vznik povinnosti podľa § 55 ods. 2 ZP. Dovolaciemu súdu nie je známe normatívne ustanovenie a nevyplyva ani zo súdnej judikatúry, že by v skutkovo a právne obdobných právnych veciach totožných sporových strán mohli všeobecné súdy odôvodniť rozhodnutie len odkazom na závery iného súdneho rozhodnutia bez potreby ich zopakovania a len týmto obyčajným odkazom ich takto prebrať do svojho rozhodnutia. Napokon každý spor je iný, osobitý (aj keď vo viacerých sporoch môžu vystupovať tie isté sporové strany), pričom súd v každom konkrétnom spore rozhoduje na základe ním zisteného skutkového stavu. Skutkovým základom súdneho rozhodnutia je súhrn skutkových zistení, ku ktorým súd dospel v priebehu konania. K skutkovým zisteniam súd dospieva posúdením (vyhodnotením) skutkových poznatkov, ktoré získava najmä dokazovaním. Dôkaz slúži na preukázanie skutočností, ohľadom ktorých nesie strana sporu dôkazné bremeno. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Spôsob vykonávania dokazovania a vykonania alebo nevykonania toho-ktorého dôkazného prostriedku však určuje súd v závislosti od toho, či jeho vykonanie je relevantné a efektívne pre rozhodnutie sporu vo väzbe aj na ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli vykonané a či tieto sú postačujúce pre rozhodnutie sporu po vecnej stránke. Pripojenie spisu z iného konania v inej právnej veci (hoci medzi tými istými stranami sporu) samo o sebe nepredstavuje dôkazný prostriedok preukazujúci tvrdenie žalobcu o existencii jeho práva v predmetnom spore, nakoľko obsahom každého súdneho spisu, zachyteného v písomnej forme, je celý súhrn procesných úkonov súdu a strán sporu, zápisníc o obsahu pojednávania, znaleckých posudkov a podobne, ktoré ako celok nie je možné a ani efektívne vykonať ako dôkaz na pojednávaní súdu v inej veci, o to viac odkazom na dôvody rozhodnutia vo veci samej, ktoré je jeho súčasťou odôvodňovať vlastné rozhodnutie vo veci.

19. Nedostatočnosť, resp. absencia argumentácie súdov v tomto smere sa obhájiť nedá, navyše ak z rozhodnutí nie je možné vyčítať pre vec zásadné skutočnosti, pričom treba bezvýhradne trvať na tom, že práve odvolací súd (pokiaľ tak neurobil už súd prvej inštancie) má povinnosť poskytnúť naozaj pádne a dostatočne presvedčivé argumenty na podporu svojho záveru o nárokovateľnosti uplatneného práva na určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy.

20. Podľa dovolacieho súdu sa v prejednávanej veci vyskytli nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) v oboch rozsudkoch nižších súdov.

21. Dôvodná je i ďalšia námietka dovolateľa založená na prekvapivosti napadnutého rozsudku a v podstate aj na porušení zásady rovnosti sporových strán pred súdom, v rámci ktorej žalovaná argumentuje tým, že odvolací súd vykonal dôkaz listinou predloženou žalobcom až v odvolacom konaní, ktorá listina mala preukazovať, že osoba, ktorá vydala žalobcom predkladaný dokument zo dňa 21.9.2016 ako lekárske posudok, bola k tomuto vôbec oprávnená, pričom žalobca nebol odvolateľom, s tým že pokiaľ sám odvolateľ neuplatnil zákonom prípustné novoty, protistrana v odvolacom konaní už nemá možnosť predkladať prostriedky procesného útoku alebo obrany.

22. V práve na spravodlivý proces obsiahnutá zásada „rovnosti zbraní“ v civilnom súdnom konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 CSP) všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané, t. j. aby každá zo strán sporu mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju, z pohľadu konania ako celku, podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti zbraní, či príležitosti je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu. Tento všeobecný princíp rovnosti strán sporu je potom nutné premietnuť aj do realizácie dokazovania, či otázok dôkazného bremena v rovine konkrétneho súdneho sporu v zmysle zásad spravodlivého procesu.

23. Súčasťou práva na spravodlivý proces je aj zásada, v zmysle ktorej vydaniu každého (meritórneho) rozhodnutia súdu musí predchádzať zákonné konanie (fair proces), t. j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva CSP strane procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich

vyplývajúcim. Ide o procesné práva, ktoré môže strana uplatniť nielen v konaní na súde prvej inštancie, ale aj v odvolacom konaní.

24. Realizácia týchto práv je však znemožnená, ak odvolací súd svoje rozhodnutie založí aj na uplatnenom dôkaze, o ktorom druhá strana sporu v priebehu konania nemala vedomosť a osobitne sa k nemu nevyjadrovala, pretože na to nemala dôvod.

25. Už len tým, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie aj na dôkaze, ktorý riadne nevykonala a strana, proti ktorej bol použitý takýto dôkaz o ňom nemala ani vedomosť, zakladá porušenia procesných práv tejto strany sporu odvolacím súdom, ktorý súd zasiahol do jej základného práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a § 420 písm. f/ CSP.

26. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, oproti posúdeniu súdom prvej inštancie.

27. Odvolací súd prišlo k potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie po tom, čo došiel i k tým čiastkovým skutkovým zisteniam, ktoré súd prvej inštancie vôbec neposudzoval (oprávnenosť lekára špecialistu vydať lekárske posudky na pracovnoprávne účely zakladajúci vznik povinnosti zamestnávateľa podľa § 55 ods. 2 Zákonníka práce), navyše i na základe použitia dôkazu predloženého žalobcom až v odvolacom konaní, ktorý skutkový stav i právne posudzoval. Z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie tak odvolací súd založil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne i na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom dovolateľ v danej procesnej situácii nemal možnosť namietať správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní, čím rovnako porušil právo žalovaného na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

28. Kasačným dôvodom (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP) v tejto veci je tak nepreskúmateľnosť, prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu a porušenie zásady rovnosti sporových strán pred odvolacím súdom.

29. Za opísanej situácie už v duchu konštantnej judikatúry dovolacieho súdu nevznikol dôvod zaoberať sa druhým z dovolaní uplatnených dovolacích dôvodov, teda nesprávnym právnym posúdením veci (na rozdiel od prípadu, v ktorom by tvrdenú zmätočnosť dovolací súd nezistil).

30. Dovolací súd zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje. (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016)

31. Opomenúť nemožno ani to, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimacy každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

32. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 449 ods. 1 CSP zrušil, tým už bez potreby rozhodovania o návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a podľa § 450 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

34. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.